

LALI-projekti yhdistää taiteen suomen kielen oppimiseen ja kotouttamiseen

Maarit Mutta, Pauliina Peltonen ja Saara Hellström

Motivaatiolla on tunnetusti keskeinen rooli kielen oppimisessa. Oppilas tulee mielellään oppitunneille ja on motivoitunut uuden oppimiseen, kun oppimistilanne on rento ja mukaansa tempaava ja oppimisen voi liittää omakohtaisiin kokemuksiin. Keskusteleavassa ilmapiirissä oppilaat auttavat toisiaan oppimaan uutta yhteistyössä opettajan kanssa.

Näihin lähtökohtiin pohjasi myös ERASMUS+ -projekti *Language and literacy learning through art* (LALI), jossa luku- ja kirjoitustaidon sekä kielen ja kulttuurin oppiminen yhdistyvät museossa ja luokkahuoneessa tapahtuvissa oppimistilanteissa. Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitos koordinoi Turussa marraskuussa 2017 alkanutta ja keväällä 2020 päättynyttä monikansallista projektia, jossa Turun yliopiston lisäksi oli mukana eri alojen (mm. maahanmuuttajakoulutuksen ja IT-alan) asiantuntijoita Ranskasta, Itävallasta ja Unkarista. Hankkeen tavoitteena oli opettaa aikuisille maahanmuuttajille paikallista kieltä taiteen avulla museossa, luokkahuoneessa ja niiden ulkopuolella.

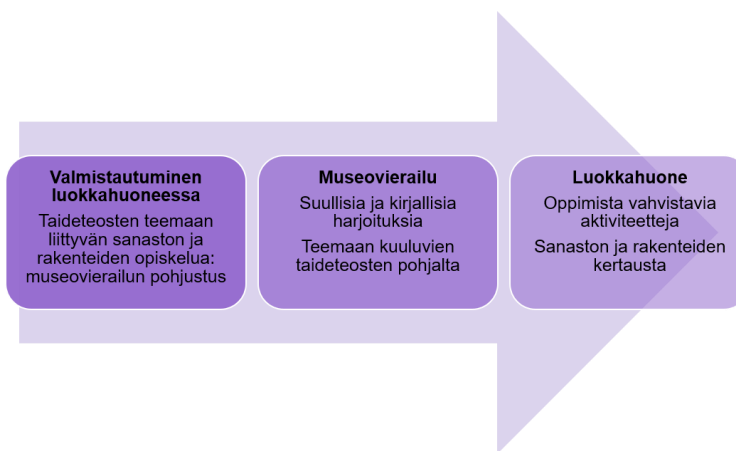
Taidetta ja suomea samassa paketissa

LALI-projektin yhtenä keskeisenä tavoitteena oli kehittää menetelmiä, joilla kielen ja kulttuurin oppimista helpotetaan ottamalla käyttöön taiteesta tuttuja keinoja. Kohderyhmänä ovat pääasiassa aikuiset maahanmuuttajat, joille opetetaan paikallista kieltä taiteen avulla. Kielen ja kulttuurin oppiminen taiteen avulla tuo kielenopetukseen uuden näkökulman. Nykyisin kielenopettajat vievät useinkin opiskelijaryhmiä museoihin, koska autenttinen kulttuurinen ympäristö sitoo kielen oppimista arkeen. Taide-esineiden äärellä voi siten oppia uusia asioita kohdekielestä ja -kulttuurista, käsitellä vaikeitakin aiheita ja saada vertaistukea.

Projektin oppimateriaaleja ja -metodeja pilotoitiin kahdella eri suomen kielen kurssilla. Ensimmäinen ryhmä kokoontui Turussa Varissuolla sijaitsevan Yhdessä-yhdistys ry:n tiloissa, ja toinen kotiäideille kohdennettu opetus järjestettiin Turun suomenkielisessä työväenopistossa. Kurssille osallistujien ensikieliä olivat muun muassa somali, arabia, persia, albania ja thai. Molemmille kurseille osallistui noin 15 hengen ryhmä eritasoisia suomen oppijoita. On tavallista, että tällaisilla kursseilla oppilaiden suomen kielen taito vaihtelee: se ei

kuitenkaan ole este oppimiselle, vaan opetustilannetta rikastuttava yksityiskohta. Edistyneemmät oppilaat pystyvät tukemaan aloittelevia oppijoita, ja kielitaito karttui yhteistyössä harjoituksia tekemällä. Paikalla oli myös Turun kaupungin ulkomaalaistoimiston omakielisiä ohjaajia, jotka tukivat tarvittaessa aloittelevia oppijoita heidän omalla äidinkielellään.

Molemmat kurssit sisälsivät 11 oppituntia, joista 3 järjestettiin museossa ja 8 luokkahuoneessa. Alla oleva kaavio (Kuvio 1) havainnollistaa oppituntien etenemistä:

Kuvio 1. Oppituntien eteneminen

LALI-opetusmetodi on niin sanottua hybridiopetusta, jossa yhdistyvät luokkahuonetilanteet (formaali oppiminen), museokäynnit (non-formaali oppiminen) ja koulun ulkopuolella omaehtoisesti tapahtuva oppiminen (informaali oppiminen) muun muassa LALI ArtApp -mobiilisovelluksen avulla.

Pedagoginen materiaalipaketti

LALI-projektin pedagoginen materiaalipaketti on vapaasti saatavilla projektin nettisivustolla (<http://www.lali-project.eu>) neljällä eri kielellä: suomeksi, englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Pedagoginen materiaalipaketti koostuu neljästä työkalupakista (suomeksi <http://www.lali-project.eu/finnish/>):

1. LALI-menetelmän teoreettista taustaa esittelevä käsikirja,
2. Opaskirja luokassa ja museoissa tehtäviin aktiviteetteihin,
3. LALI ArtApp -mobiilisovellus, ja

4. kouluttajien taitojen kehittämisspaketti.

Teoreettinen käsikirja esittelee kielenoppimisen peruskysymyksiä ja linkittää metodin Eurooppalaiseen viitekehykseen. Aktiviteettiopas sisältää temaattisiin kokonaisuuksiin ryhmiteltyjä aktiviteetteja, joita voidaan käyttää aikuisille maahanmuuttajille suunnattuun kielen opetukseen museossa ja/tai luokkahuoneessa. Tehtävät rakentuvat seitsemän temaattisen luvun ympärille: ruoka ja asetelmat, ihmiset, vapaa-aika, sisustus ja kotielämä, luonto, kaupunki ja arkkitehtuuri sekä tarinat ja myytit. Näiden lisäksi on lämmittely- ja tutustumistehtäviä. Tehtävien lopussa on monikielinen sanasto (englanti, ranska, saksa, suomi ja arabia). Tehtävien vaikeustaso vaihtelee, ja niitä voi vaikeuttaa tai helpottaa oppaan vinkkien avulla opettajan harkinnan mukaan. Tehtävät ovat siis esimerkkejä erilaisista tavoista toimia taide-esineiden kanssa, mutta niitä voi yhdistellä ja muokata tarpeen ja opetusryhmän niin vaatiessa. Esimerkiksi tarinat ja myytit -teemaan sisältyy tehtäviä, jotka liittyvät Akseli Gallen-Kallelan Sammon puolustus -tauluun, mutta niitä voi käyttää myös muiden taulujen yhteydessä, joissa on monta henkilöä (esimerkiksi dialogien tekeminen).

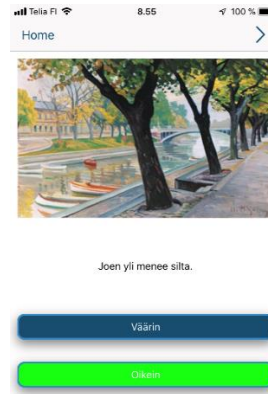
Ensimmäinen ryhmä Turun taidemuseossa. Kuva: Pauliina Peltonen

Kotiäitiryhmä luokassa: yhdistä oikea sana ja numero. Kuva: Pauliina Peltonen

Olimme myös mukana kehittämässä uutta mobiilisovellusta, jolla maahanmuuttajat voivat opiskella kieltä ja kulttuuria taideteosten avulla. LALI-hankkeen ilmainen LALI ArtApp -sovellus on nyt saatavilla sekä Android-puhelimille Google Play -kaupasta että Applen iPhone-puhelimille App Storesta. Mobiilisovellus ilmestyi ensin keväällä Android-versiona, ja se on ollut käytössä Turun kaupungin maahanmuuttajapalveluiden kouluttajien keskuudessa. He innostuivat kovasti LALI-materiaaleista yhteistyömme pohjalta, ja he ovat olleet erityisen tyytyväisiä helppokäyttöiseen mobiilisovellukseen. Sovellusta voi käyttää myös ranskan ja saksan alkeiden opiskeluun. LALI:n pedagoginen materiaalipaketti onkin sovellettavissa kaikkeen kielten opetukseen.

Suomenkieliset tehtävät liittyvät pääasiassa Turun taidemuseon kokoelmiin, ranskan- ja saksankieliset versiot liittyvät paikallisten museoiden kokoelmiin ja englanninkielisessä versiossa on esillä taidetta näistä kaikista. Suomenkielisessä mobiilisovelluksessa on 14 erilaista oppituntia, joista kaksi liittyy suoraan temaattisesti opaskirjan aktiviteetteihin (luonto ja myytit). Sovellusta voi siis käyttää irrallaan aktiviteetteja käsittelevästä opaskirjasta. Suomalaisten taideteosten kuvien käyttöön on saatu lupa Turun taidemuseolta. Tekijänoikeudettomien (ns. public domain) teosten kuvat ovat Wikimedia commonsista. Tarkempaa tietoa sovelluksesta ja pelissä käytetyistä taideteoksista saa LALI-hankkeen sivulta (<http://www.lali-project.eu/finnish/#3fi>). Alla olevat tehtävät liittyvät teemoihin luonto ja Turku.

LALI Art App iPhonessa.

Kouluttajien taitojen kehittämisspaketti sisältää kaksi eri osaa: videopohjaisen arviointimenetelmän ja kouluttajien taitojen kehittämiseen suunnitellun työkalupakin. Työkalupakki auttaa opettajia ja kouluttajia tunnistamaan, mitkä seikat vaikuttavat koulutustilanteeseen erityisesti prosessin tasolla. Se myös auttaa heitä tarkastelemaan ja kehittämään omaa toimintaansa ja strategioitaan tulevien haasteellisten tilanteiden varalta.

Projektin aikana pidimme useamman koulutustilaisuuden, joissa kerroimme saatavilla olevista materiaaleista, ja miten niitä voidaan hyödyntää maahanmuuttajille suunnatussa kielten opetuksessa. LALI-metodia pilotoitiin projektin työpajoissa Suomessa, Ranskassa ja Itävallassa, ja kokemukset olivat erittäin positiivisia. Toivomme, että materiaalit tulisivat laajalti käyttöön myös projektin jälkeen. Järjestämme tulevaisuudessa myös mielellämme kiinnostuneille tahoille koulutuksia materiaalien käytöstä.